

Curtea Supremă de Justiție**DECIZIE**

27 mai 2014

mun.Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Elena Covalenco, Iurie Diaconu, Nicolae Gordilă, Ion Guzun,

a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2013 de avocatul Vizdoga Ion în numele inculpaților

Podoleanu Valeriu Gheorghe, născut la 30 martie 1971 în s.Lăpușna, r-nul Hîncești, domiciliat în mun.Chișinău, str.Botanica Veche 8, ap.35

și

Vrabie Dumitru Andrei, născut la 26 martie 1969, originar și domiciliat în s.Persecina, r-nul Orhei.

Termenul examinării cauzei:

1. 11.11.2011 - 16.03.2012 - prima instanță,

2. 11.05.2012 - 14.11.2012 și 12.06.2013 - 01.10.2013 - instanța de apel,

3. 05.02.2013 - 12.04.2013 și 23.12.2013 - 27.05.2014 - instanța de recurs.

Procedura de citare legal îndeplinită.

S-au prezentat:

Avocatul Ion Vizdoga, care a solicitat admiterea recursului în sensul declarat, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea sentinței.

Procurorul Dumitru Graur, care s-a pronunțat pentru respingerea recursului.

Colegiul penal lărgit asupra recursului,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Nisporeni din 16 martie 2012, Podoleanu Valeriu și Vrabie Dumitru au fost achitați de sub învinuirea de comitere a infracțiunilor prevăzute de art.42 alin.(5), 324 alin.(2) lit.b) Cod penal și, respectiv, de art.324 alin.(1), 324 alin.(2) lit.b) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

2. De către organul de urmărire penală Podoleanu Valeriu și Vrabie Dumitru au fost puși sub învinuire pentru faptul că, Vrabie Dumitru deținând funcția de comandant de grup al Plutonului patrulare rutieră a Direcției poliției rutiere a Ministerului Afacerilor Interne, și anume fiind în exercițiul funcției deținute, la începutul lunii septembrie 2010, aflându-se pe traseul Chișinău-Leușeni, în s.Cristești, r-nul Nisporeni, contrar prevederilor art.12 pct.9) din Legea nr.416-XII din 18.12.1990, cu privire la poliție și art.400, 440 din Codul contravențional, potrivit cărora era obligat să constate fapta contravențională, adică să colecteze și să administreze probele privind existența contravenției, să întocmească procesul-verbal cu privire la contravenție și să aplice sancțiunea corespunzătoare, contrar

obligațiilor de serviciu, a pretins și a primit de la cet.Postica Victor, bani în sumă de 150 lei, pentru a nu administra probe și a întocmi procesul-verbal cu privire la contravenția prevăzută de art.236 alin.(3) Cod contravențional, și pentru a nu aplica sancțiunea prevăzută pentru comiterea acestei contravenții.

Vrabie Dumitru și Podoleanu Valeriu, ultimul fiind inspector al Plutonului de escortă a Departamentului Poliție a Ministerului Afacerilor Interne, prin înțelegere prealabilă, ambii fiind în exercițiul funcției, la 29 septembrie 2010, în jurul orei 15.55, aflându-se pe traseul Chișinău-Leușeni, în s.Cristești, r-nul Nisporeni, după constatarea comiterii contravenției prevăzute de art.236 alin.(3) Cod contravențional, de către cet.Postica Victor, a primit de la ultimul bani în sumă de 280 lei, pentru neîndeplinirea acțiunilor ce țin de obligațiile lor de serviciu, și anume pentru a nu întocmi procesul-verbal cu privire la contravenție și pentru neaplicarea sancțiunii prevăzute pentru comiterea acestei contravenții. Vrabie Dumitru, continuându-și acțiunile sale, acționând cu intenție directă, în scopul de a înlătura urmele acestei infracțiuni și pentru a evita răspunderea penală, a lichidat informația video prin ștergerea fișierului de pe purtătorul de informație „Transced”, probă, ce servea la constatarea comiterii contravenției de către Postică Victor. Tot el, a divizat banii primiți în calitate de mită de la Postica Victor, pentru sine, suma de 180 lei și pentru Podoleanu Valeriu, suma de 100 lei, ultimul învinuindu-se că, contrar prevederilor art.12 pct.9) din Legea nr.416-XII din 18 decembrie 1990, cu privire la poliție, art.15 lit.i) și j) din Codul de etică și deontologie a polițistului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.481 din 10 mai 2006 și art.400, 440 din Codul contravențional, potrivit cărora era obligat să constate fapta contravențională, adică să colecteze și să administreze probele privind existența contravenției, să întocmească procesul-verbal cu privire la contravenție și să aplice sancțiunea corespunzătoare, să se opună tuturor formelor de corupție din poliție și să informeze superiorii și celelalte organe competente referitor la toate cazurile de corupție din poliție, a primit banii.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care V.Podoleanu și D.Vrabie să fie condamnați conform învinuirii formulate, pe motiv că probele administrate și verificate în ședința de judecată confirmă vinovăția acestora, iar instanța le-a dat o apreciere greșită, pronunțând o sentință ilegală și neîntemeiată de achitare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2012, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de procuror.

Instanța de apel și-a motivat soluția prin faptul că prima instanță, în conformitate cu cerințele legii și propriei convingeri bazate pe cercetarea probelor sub toate aspectele, prin prisma art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței și veridicității lor, corect a ajuns la concluzia de nevinovăție a lui V.Podoleanu și D.Vrabie în comiterea infracțiunilor imputate, care rezultă din materialele cauzei și se racordă la ele. Instanța a conchis că probele prezentate de partea acuzării, și anume declarațiile martorilor V.Postica, I.Găina și actele cauzei, nu demonstrează faptul că inculpatul V.Podoleanu a contribuit la săvârșirea infracțiunii prin indicații și înlăturarea de obstacole la comiterea coruperii pasive, adică primirea banilor ce nu i se cuvin, pentru a nu îndeplini acțiuni ce intră în obligațiunile acestuia de serviciu și că inculpatul D.Vrabie a pretins, extorcat și a primit bani ce nu i se cuvin, pentru a nu îndeplini acțiuni ce intră în obligațiunile acestuia de serviciu, acțiuni săvârșite de două persoane, astfel că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

5. Împotriva hotărârii nominalizate a declarat recurs ordinar procurorul, care a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, pe motiv că instanțele de fond nu au dat o apreciere cuvenită probelor prezentate de acuzare care, în

opinia sa, demonstrează cu certitudine culpabilitatea inculpaților; instanțele nu au luat în considerație depozițiile martorilor și actele cauzei, care în cumulul lor demască pe inculpați în comiterea infracțiunilor imputate, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar nepronunțarea asupra acestora echivalează cu nerezolvarea fondului apelului.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 12 aprilie 2013, a fost admis recursul ordinar declarat de procuror, casată decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei, pe motiv că instanța, nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel, astfel a fost neglijate o parte de argumente și probele prezentate de acuzare, prin care, în opinia procurorului, se atestă vinovăția inculpaților, ceea ce contravine prevederilor art.414 și 417 Cod de procedură penală.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2013, a fost admis apelul procurorului, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care au fost recunoscuți vinovați și condamnați:

- Podoleanu Valeriu în baza art.42 alin.(5), 324 alin.(2) lit.b) Cod penal la 5 ani închisoare, în penitenciar de tip semiînchis, cu amendă în mărime de 2000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în Ministerul Afacerilor Interne pe un termen de 3 ani,

- Vrabie Dumitru în baza art.324 alin.(2) lit.b) Cod penal la 5 ani și 6 luni închisoare, în penitenciar de tip semiînchis, cu amendă în mărime de 2500 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în Ministerul Afacerilor Interne pe un termen de 4 ani.

7.1. Instanța de apel a constatat că, Podoleanu Valeriu, deținând funcția de inspector al plutonului de escortă a Direcției poliției rutiere al Departamentului Poliție a Ministerului Afacerilor Interne, fiind persoană cu funcție de răspundere, prin înțelegere prealabilă cu comandantul de grup al plutonului de patrulare rutieră al Direcției poliției rutiere a Ministerului Afacerilor Interne, Dumitru Vrabie, căruia în cadrul Ministerului Afacerilor Interne i s-a acordat drepturi și obligații, fiind în exercițiul funcției deținute, la 29 septembrie 2010, aproximativ la ora 15.55, aflându-se pe traseul Chișinău-Leușeni, în s.Cristești, r-nul Nisporeni, contrar prevederilor art.12 pct.9) din Legea nr.416-XII din 18 decembrie 1990, cu privire la poliție, art.15 lit.i), j) din Codul de etică și deontologie a polițistului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.481 din 10 mai 2006 și art.400, 440 din Codul contravențional, potrivit cărora era obligat să constate fapta contravențională, adică să colecteze și să administreze probele privind existența contravenției, să întocmească procesul-verbal cu privire la contravenție și să aplice sancțiunea corespunzătoare, să se opună tuturor formelor de corupție din poliție și să informeze superiorii și celelalte organe competente referitor la toate cazurile de corupție din poliție, contrar acestor obligații de serviciu, a primit de la cet.Postica Victor, prin intermediul colaboratorului Vrabie Dumitru, bani în sumă de 100 lei, pentru înlăturarea de obstacole la comiterea infracțiunii de către acesta, pentru a nu administra probe cu privire la contravenție și pentru a nu divulga actul de corupție care a avut loc.

Vrabie Dumitru, fiind în exercițiul funcției deținute, la începutul lunii septembrie 2010, aflându-se pe traseul Chișinău-Leușeni, în s.Cristești, r-nul Nisporeni, contrar prevederilor art.12 pct.9) din Legea nr.416-XII din 18.12.1990, cu privire la poliție și art.400, 440 din Codul contravențional, potrivit cărora era obligat să constate fapta contravențională, adică să colecteze și să administreze probele privind existența contravenției, să întocmească procesul-verbal cu privire la contravenție și să aplice sancțiunea corespunzătoare, contrar obligațiilor de serviciu, a pretins și a primit de la

cet.Postica Victor, bani în sumă de 150 lei, pentru neîndeplinirea atribuțiilor sale de serviciu, și anume pentru a nu administra probe cu privire la contravenție, pentru a nu întocmi procesul-verbal cu privire la contravenția prevăzută de art.236 alin.(3) Cod contravențional, și pentru a nu aplica sancțiunea prevăzută pentru comiterea acestei contravenții.

Tot el, prin înțelegere prealabilă cu inspectorul plutonului de escortă a Direcției poliției rutiere a Ministerului Afacerilor Interne, Podoleanu Valeriu, ambii fiind în exercițiul funcției, la 29 septembrie 2010, aproximativ la ora 15.55, aflându-se pe traseul Chișinău-Leușeni, în s.Cristești, r-nul Nisporeni, după constatarea comiterii contravenției prevăzute de art.236 alin.(3) Cod contravențional de către cet.Postica Victor, a primit de la ultimul bani în sumă de 280 lei, pentru neîndeplinirea acțiunilor ce țin de obligațiile lor de serviciu, și anume pentru a nu întocmi procesul-verbal cu privire la contravenție și pentru neaplicarea sancțiunii prevăzute pentru comiterea acestei contravenții.

Vrabie Dumitru, continuându-și acțiunile sale criminale, acționând cu intenție directă, în scopul de a înlătura urmele acestei infracțiuni și pentru a evita răspunderea penală, a lichidat informația video prin ștergerea fișierului de pe purtătorul de informație „Transced”, probă ce servea la constatarea comiterii contravenției indicate de cet.Postică Victor, după care a divizat banii primiți în calitate de mită de la Postică Victor, pentru sine în sumă de 180 lei și pentru Podoleanu Valeriu în sumă de 100 lei.

7.2. În susținerea constatărilor sale, instanța de apel, audiind inculpații V.Podoleanu și D.Vrabie, martorul V.Postica, și cercetând probele srise, și anume - procesul-verbal de înregistrare a denunțului cet.V.Postica din 28.09.2010, de examinare și marcarea a bancnotelor din 29.10.2010, de interceptare și înregistrare a convorbirilor și a imaginilor video dintre V.Postica, V.Podoleanu și D.Vrabie, de percheziție și examinare corporală a lui D.Vrabie și V.Podoleanu, de percheziție a automobilului “Škoda Superb”, n/î MAI 0329 din 29.09.2010, de examinare a bancnotelor din 01.10.2010, care au fost ridicate de la V.Podoleanu și din automobil, de examinare a proceselor-verbale cu privire la contravenție ridicate de la V.Podoleanu, de examinare a 2 casete video “TDK Mini DV” cu înregistrările acțiunilor de urmărire penală și CD-ul de model “Memorex”, de examinare a radarului de model „Комплекс Искра Видео”, aparatul de fixare a vitezei și monitorul de model „Симиком”, camera video de fixare cu seria nr.J05024080 și compact flash de model „Transced”, ordonanțele de recunoaștere și anexare la dosar a corurilor delictive, actul de predare-primire a mijloacelor bănești marcate de CCCEC din 29.09.2010, rapoartele de expertiză nr.2552-2553 din 20.10.2010, de expertiză tehnică nr.2276/RE0000046 din 08.11.2010, a conchis că acestea au fost administrate conform Codului de procedură penală, fără careva încălcări de procedură și care în ansamblu dovedesc vinovăția inculpaților în săvârșirea faptelor criminale constatate, prin determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii prevăzute de norma penală specială.

La fel, instanța de apel a considerat că în cazul dat nu s-a reținut nici provocarea, sub aspectul instigării inculpaților la corupere pasivă de către colaboratorii CCCEC, deoarece a fost constatată intenția inculpaților la săvârșirea infracțiunii, fiindcă dînșii își dădeau seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor lor, au prevăzut urmările prejudiciabile și au dorit survenirea acestor urmări, în mod conștient.

De asemenea, instanța de apel a conchis că sesizarea organului de urmărire penală a fost făcută în modul prevăzut de lege, fiind autorizată activitatea specială de investigații și efectuate măsurile speciale de investigații prevăzute de lege, nefiind constată încălcarea ce ar trage nulitatea acțiunilor și actelor organului care a exercitat activitatea operativă de

investigații, precum și cele ale organului de urmărire penală, iar prin ordonanța procurorului din 25.10.2013, a fost respinsă ca neîntemeiată plîngerea împotriva acțiunilor ilegale ale organului de urmărire penală înaintată de avocatul I.Vizdoga, conform art.299-299¹ Cod de procedură penală, care nu a fost contestată în ordinea prevăzută de lege, astfel că este irelevantă argumentarea apărării a inadmisibilității probelor sub aspectul că sînt ilegal administrate.

8. Împotriva hotărîrii judecătorești nominalizate a declarat recurs ordinar avocatul I.Vizdoga în numele inculpaților V.Podoleanu și D.Vrabie care, invocînd temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6), 8), 16) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței prin care aceștia au fost achitați, pe motiv că:

- instanța de apel nu a dat apreciere faptului că inculpații au fost puși sub învinuire pe un fapt asupra cărui nu s-a dispus pornirea urmăririi penale – cauza penală conform art.324 aln.(2) lit.b) și c) Cod penal a fost pornită la 28.09.2010 în privința colaboratorilor poliției rutiere doar pe faptul extorcării și primirii a 150 lei de la V.Postica și pe acest capăt de acuzare a fost înaintată învinuirea lui D.Vrabie;

- ambilor inculpați le-a fost înaintată învinuirea în primirea la 29.09.2010 a sumei de 280 lei de la V.Postica pentru neatragerea la răspundere contravențională pentru încălcarea regulilor circulației rutiere, însă, contrar art.274 Cod de procedură penală, pe acest capăt de acuzare nu a fost pornită o cauză penală, fapt ce generează nulitatea tuturor acțiunilor de urmărire penală pe acest capăt de acuzare, iar ordonanțele de recunoaștere în calitate de bănuit și învinuit, de punere sub învinuire, nu poate fi considerate ca fiind legale;

- acțiunile organului de urmărire penală privind marcarea banilor și transmiterea acestora lui V.Postica pentru utilizare sînt ilegale, fiind o provocare, deoarece aceștia l-au instigat pe V.Postica la comiterea contravențiilor administrative de încălcare intenționată a RCR și la comiterea infracțiunii de corupere activă;

- instanța nu a luat în considerație ilegalitatea autorizării din partea judecătorului de instrucție a multiplelor măsuri operative de investigație și de urmărire penală, și anume a perchezițiilor, cercetării la fața locului, interceptării convorbirilor cu înregistrarea de imagini, în lipsa unor ordonanțe separate și motivate, prin ce au fost încălcate prevederile art.255 alin.(2) și (3), 303-306 Cod de procedură penală;

- nu s-a ținut cont că probele obținute din activitatea lui V.Postica ca investigator sub acoperire, și anume procesele-verbale de interceptare și înregistrare a convorbirilor și a imaginilor video, de percheziție și examinare corporală, de percheziție a automobilului, de ridicare și examinare a proceselor contravenționale, radarul de măsurare a vitezei, de fixare a vitezei și înregistrărilor video, cartela de memorizare, nu pot constitui mijloc de probă, deoarece cad sub incidența prevederilor art.94 alin.(1) Cod de procedură penală și nu pot fi admise ca probă;

- instanța nu a luat în considerație că reținerea inculpaților a avut loc cu încălcarea prevederilor art.64 alin.(1), 167 alin.(2), 132 alin.(1) Cod de procedură penală, procesele-verbale de reținere fiind întocmite cu încălcarea termenului de 3 ore, aceștia nefiind imediat asigurați cu apărători din oficiu sau aleși, nu li s-a înmînat copiile proceselor-verbale de percheziție, fapt ce duce, în temeiul art.94 Cod de procedură penală, la nulitatea tuturor acțiunilor procesual penale;

- nu s-a ținut cont că în cauză au fost încălcate dispozițiile art.118 alin.(4) Cod de procedură penală, și anume în urma percheziției a fost ridicat aparatul de constatare a vitezei de deplasare “Iscra Video”, la examinarea căruia s-a constatat lipsa împachetării, sigilării și semnării acestuia, ceea ce duce la excluderea lui ca corp delict, inclusiv și a raportului de expertiză tehnico-criminalistică a acestuia;

- instanța a lăsat fără apreciere faptul că, transmiterea sub control a mijloacelor bănești a avut loc în lipsa ordonanței, doar în baza procesului-verbal de marcarea banilor de către colaboratorii CCCEC, ceea ce contravine prevederilor art.8 pct.4 al Legii privind activitatea operativă de investigații nr.45 din 12.04.1994, iar actul de primire-predare a banilor, nu poate fi considerat ca act procedural, deoarece nu este prevăzut de codul procesual penal;

- nu s-a luat în considerație că înregistrarea audio a comunicărilor nu a fost autorizată în modul prevăzut de lege, fapt ce exclude utilizarea acestor înregistrări în calitate de mijloc de probă;

- instanța nu ținut seama de faptul că, în cauză, nu există vreun act procedural ce ar confirma transmiterea banilor martorului V.Postica;

- incorect instanța a indicat că partea apărării nu a contestat “ordonanța procurorului din 25.10.2013”, prin care s-a dispus respingerea plîngerii avocatului și din acest motiv se recunoaște legalitatea acțiunilor organului operativ și de urmărire penală, deoarece o astfel de ordonanță nu există în realitate, fiindcă la această dată deja era pronunțată decizia instanței de apel, iar în perioada desfășurării urmăririi penale încheierea judecătorului de instrucție, prin care s-a dispus autorizarea tuturor acțiunilor de urmărire penală și operative de investigații, a fost contestată cu recurs în anulare, care a fost respins, invocându-se în partea descriptivă a deciziei că legalitatea acțiunilor operative de investigație și de urmărire penală ce au fost autorizate prin încheierea judecătorului de instrucție pot fi verificate și apreciate la examinarea cauzei penale în fond, ceea ce a fost ignorat de instanță;

- instanța nu și-a motivat soluția în raport cu argumentele invocate de partea apărării în sprijinul poziției sale privind inadmisibilitatea probelor, privind nulitatea absolută a actelor de procedură, limitându-se la unele fraze de ordin general.

9. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal conchide că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile stipulate în acest articol.

Colegiul penal enunță că, instanța de apel greșit a admis apelul procurorului, rejudecând cauza și pronunțând o nouă hotărâre potrivit căreia au fost recunoscuți vinovați și condamnați Podoleanu Valeriu în baza art.42 alin.(5), 324 alin.(2) lit.b) Cod penal și Vrabie Dumitru în baza art.324 alin.(2) lit.b) Cod penal, deoarece prima instanță, a dat o apreciere juridică corectă probelor cercetate și just a conchis asupra nevinovăției acestora în săvârșirea infracțiunii incriminate.

Întru argumentarea concluziilor date, prima instanță a stabilit derularea evenimentelor, reproducând imaginea reală a celor petrecute în speță după cum urmează.

Astfel, la 28.09.2010, V.Postica a depus cerere la CCCEC (în prezent Centrul Național Anticorupție) privind extorcarea mitei de la el de către colaboratorii poliției rutiere care patrulează traseul Leușeni-Chișinău și în aceeași zi de către ofițerul de urmărire penală a DGUP a CCCEC, S.Țugui, s-a dispus începerea urmăririi penale în baza art.324 alin.(2) lit.b), c) Cod penal pe faptul extorcării banilor de la cet.V.Postica de către colaboratorii poliției rutiere care patrulează traseul Leușeni-Chișinău pentru neîntocmirea proceselor-verbale privind aplicarea contravențiilor administrative.

În continuare, în scopul reținerii în flagrant a colaboratorilor poliției rutiere, la 29.09.2010, V.Postica a fost înzestrat cu tehnică specială, i-au fost transmiși banii marcați cu inscripția „Mita CCCEC”, iar cu autorizația judecătorului de instrucție au fost interceptate și înregistrate convorbirile telefonice dintre V.Postica și colaboratorii poliției

rutiere V.Podoleanu și D.Vrabie, înregistrate la 29.09.2010, când acesta a fost stopat de către V.Podoleanu pentru exesul de viteză.

În cadrul convorbirii în automobilul colaboratorului de poliție D.Vrabie, V.Postica a lăsat în automobil, între banchetele din față, banii marcați în sumă de 280 lei, după care tot atunci V.Podoleanu și D.Vrabie au fost reținuți.

Analizând și apreciind probele administrate prezentate de partea acuzării, prima instanță a ajuns la concluzia că acestea nu sînt suficiente de a stabili vinovăția inculpaților în săvîrșirea infracțiunii imputate.

Colegiul penal consideră corecte concluziile primei instanțe, care ținînd cont în plină măsură de prevederile art.26, 27, 99-101 Cod de procedură penală, a cercetat sub toate aspectele probele administrate de părți, le-a verificat minuțios, le-a dat o apreciere justă, prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar în ansamblu - din punct de vedere al colaborării lor, și întemeiat a dedus oportunitatea achitării inculpaților, pe motiv că nu a fost confirmată învinuirea adusă acestora în săvîrșirea infracțiunii imputate, și anume în pretinderea, extorcarea și primirea banilor în calitate de mită, respectiv, în sumă de 150 lei și 280 lei.

Astfel, instanța a constatat că declarațiile martorului V.Postica, precum că la începutul lunii septembrie 2010, inculpatul D.Vrabie ar fi pretins și primit de la el bani în sumă de 150 lei, pentru a nu-i întocmi proces-verbal cu privire la contravenție pentru încălcarea Regulilor circulației rutiere și pentru a nu-i aplica sancțiune contravențională, nu au fost confirmate prin nici o probă pertinentă și concludentă, iar acuzarea, înafară decît declarațiile acestui martor, nu a prezentat și alte probe ce ar dovedi vinovăția inculpatului în săvîrșirea infracțiunii incriminate.

În atare circumstanțe, instanța, reținînd faptul că inculpatul D.Vrabie nu a recunoscut că ar fi pretins și primit de la V.Postica bani în sumă de 150 lei, iar alte probe ce ar demonstra acest fapt lipsesc, corect a conchis că vinovăția inculpatului nu a fost dovedită.

La acest capitol, Colegiul reține că, potrivit art.93 Cod de procedură penală, probele sînt elemente de fapt dobîndite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei, ca probe sînt considerate declarațiile părții vătămate, a martorilor, precum și a învinuitului, inculpatului, obținute conform procedurii penale.

Conform deciziei instanței de apel, ultima, casînd sentința și constatînd vinovăția inculpatului D.Vrabie pe acest capăt de învinuire, a pus la bază o altă apreciere a probelor, decît cea dată de către prima instanță și în special, a declarațiilor martorului V.Postica reținîndu-le ca probă ce dovedesc vinovăția inculpatului, care nu se confirmă prin careva alte probe și a respins declarațiile lui D.Vrabie, cu toate că, potrivit normei sus-menționate, declarațiile inculpatului au aceiași putere probantă ca și declarațiile martorului.

Colegiul remarcă că, conform prevederilor art.414 Cod de procedură penală, cu adevărat instanța de apel este în drept să dea o nouă apreciere probelor, care poate fi efectuată atunci când prima instanță le-a apreciat necorespunzător conținutului acestora ori a schimbat înțelesul lor.

Însă, în speța examinată, instanța de apel, în sprijinul soluției sale, nu a respins prin careva probe certe declarațiile inculpatului D.Vrabie, care a explicat că nu a pretins și nu a primit de la V.Postica bani în sumă de 150 lei, ci a preluat pe deplin concluziile procurorului din apel, astfel trăgînd o concluzie neîntemeiată privind săvîrșirea de către D.Vrabie a infracțiunii date.

10. De asemenea, prima instanță a conchis că nu a fost confirmată învinuirea înaintată inculpaților D.Vrabie și V.Podoleanu nici pe capătul de învinuire privind pretinderea, extorcarea și primirea banilor în sumă de 280 lei de la V.Postica pentru neîndeplinirea acțiunilor ce țin de obligațiile lor de serviciu, și anume pentru a nu întocmi procesul-verbal cu privire la contravenție și pentru neaplicarea sancțiunii prevăzute pentru comiterea acestei contravenții, reținând următoarele.

Astfel, după cum s-a menționat mai sus, prima instanță a constatat că, la 28.09.2010, V.Postica a depus cerere privind extorcarea mitei de la el de către colaboratorii poliției rutieră care patrulează traseul Leușeni-Chișinău pentru neîntocmirea proceselor-verbale cu privire la contravenție și pentru neaplicarea sancțiunii prevăzute pentru comiterea acestei contravenții, și, în aceeași zi, s-a dispus începerea urmăririi penale în baza art.324 alin.(2) lit.b), c) Cod penal, iar în scopul reținerii în flagrant a acestora, la 29.09.2010, V.Postica a fost înzestrat cu tehnică specială, i-au fost transmiși banii marcați cu inscripția „Mita CCCEC”, iar cu autorizația judecătorului de instrucție au fost interceptate și înregistrate convorbirile telefonice dintre V.Postica și colaboratorii poliției rutiere V.Podoleanu și D.Vrabie când acesta a fost stopat de către V.Podoleanu pentru exesul de viteză, ulterior lăsînd în automobilul poliției rutiere, între banchetele din față, banii marcați în sumă de 280 lei, după care tot atunci V.Podoleanu și D.Vrabie au fost reținuți.

Instanța de fond a concluzionat că, în situația concretă, a avut loc provocarea infracțiunii, deoarece organul de urmărire penală nu a prezentat probe ce ar demonstra că inculpații au extorcat mită de la V.Postica, iar probele prezentate de către partea acuzării în susținerea învinuirii sînt lovite de nulitate, fiindcă au fost obținute prin provocarea, facilitarea și încurajarea persoanei la savîrșirea infracțiunii, iar declarațiile martorului V.Postica și înregistrările audio a convorbirilor dintre el, V.Podoleanu și D.Vrabie nu demonstrează vina inculpaților în extorcarea mitei de la acesta, dar dimpotrivă, dovedesc faptul provocării și încurajării acestora la savîrșirea infracțiunii de corupere pasivă, totodată menționînd că atît legea procesuală națională în vigoare, cît și jurisprudența CEDO interzic procedura de obținere a probelor prin provocarea, facilitarea și încurajarea persoanei la savîrșirea infracțiunii.

Astfel, potrivit art.93 alin.(3) Cod de procedură penală, elementele de fapt pot fi folosite în procesul penal ca probe dacă ele au fost dobîndite de organul de urmărire penală sau de altă parte în proces, cu respectarea prevederilor prezentului cod, însă instanța a reținut că acțiunile de urmărire penală sînt lovite de nulitate în legătură cu încălcările admise la pornirea și efectuarea urmăririi penale, încălcări ale normelor procedurale, ce au afectat iremediabil posibilitatea probării acțiunilor pretinse ca criminale ale făptuitorilor, deoarece declarațiile inculpaților, precum că aceasta a fost o provocare la comiterea infracțiunii, nu pot fi combătute în situația în care probele acuzării sînt nule.

Or, în corespundere cu art.94 alin.(1) pct.8), 11) Cod de procedură penală, în procesul penal nu pot fi admise ca probe și, prin urmare, se exclud din dosar, nu pot fi prezentate în instanța de judecată și nu pot fi puse la baza sentinței sau a altor hotărîri judecătorești datele care au fost obținute cu încălcări esențiale de către organul de urmărire penală a dispozițiilor prezentului cod, inclusiv, și prin provocarea, facilitarea și încurajarea persoanei la savîrșirea infracțiunii.

În opinia primei instanțe faptul provocării, facilitării și încurajării persoanei la savîrșirea infracțiunii în cauza dată rezultă din:

- declarațiile lui V.Postica, care a lămurit că adresîndu-se la CCCEC pentru faptul că la începutul lunii septembrie careva colaboratori a poliției rutiere l-au stopat pentru

exces de viteză, cărora el le-a dat 150 lei pentru a nu-i întocmi proces-verbal, după care colaboratorii CCCEC l-au înzestrat cu tehnică specială, i-au dat 1000 lei și a fost trimis pe traseul Leușeni-Chișinău pentru a transmite banii inspectorilor poliției rutiere în cazul în care va fi stopat pentru exces de viteză. Ulterior, deplasându-se cu automobilul și văzând automobilul poliției rutiere, dînsul a accelerat viteza, așa cum i-au spus la CCCEC pentru a fi oprit, iar cînd a intrat în automobilul poliției rutiere, i-a propus polițistului 200 lei, acesta refuzînd, atunci el i-a propus 300 lei, l-a ce polițistul din nou a refuzat, după care dînsul i-a propus 400 lei, apoi, din plicul primit de la colaboratorii CCCEC, a scos 280 lei, pe care i-a pus între scaunele din față a automobilului și a plecat, după care V.Podoleanu și D.Vrabie imediat au fost reținuți;

- stenograma audio a convorbirilor între V.Podoleanu, D.Vrabie și V.Postica din 29.09.2010, din care rezultă că acesta din urmă îl provoacă pe D.Vrabie la corupere pasivă.

Reieșind din datele stabilite, instanța a considerat activitatea organului de urmărire penală ca o instigare la săvîrșirea infracțiunii de către inculpații V.Podoleanu și D.Vrabie, deoarece nu exista nici dovadă că în absența intervenției acestora și a martorului V.Postica, infracțiunea ar fi fost comisă, deoarece anume martorul dat a propus sume bănești în ordine de creștere, astfel că acțiunile acestuia au depășit nivelul cercetării pasive a unei activități infracționale, exercitînd în cazul dat o influență și o incitare la săvîrșirea infracțiunii.

Important este și faptul că, în conținutul convorbirilor din stenograma anexată la materialele dosarului și expuse supra, nu se conțin careva date, precum că inculpații ar fi extorcat bani de la V.Postica, dimpotrivă, afirmațiile acestuia din urmă se combat prin conținutul convorbirilor din stenograma menționată, din care rezultă că anume V.Postica îi propunea insistent bani în ordine de creștere lui D.Vrabie.

Nu s-au confirmat nici declarațiile martorului V.Postica referitor la faptul, precum că dînsul intrînd în automobilul poliției rutiere, l-ar fi recunoscut pe D.Vrabie ca persoana căruia anterior i-ar fi dat 150 lei pentru neîntocmirea procesului-verbal privind excesul de viteză, deoarece declarațiile martorului rămîn declarative atîta timp, cît nu se confirmă prin alte probe, motiv argumentat detaliat la pct.9 al prezentei decizii.

Urmează de menționat și faptul că V.Postica este martorul denunțator, adică persoana, care a declarat despre comiterea pretensei infracțiuni, persoană, care a depus cerere de tragere la răspundere a unor colaboratori ai poliției rutiere și, respectiv, în acest sens, rămîne la propriu cu calitatea de persoană interesată în finalul cauzei și în atare circumstanțe numai declarațiile sale nu pot fi expuse în temeiul sentinței de condamnare ca probă de vinovăție în lipsa altor probe.

De asemenea, prima instanța a concluzionat că organul de urmărire penală, organizînd prinderea în flagrant delict a inculpaților, prin facilitarea acțiunilor lui V.Postica, privind provocarea acestora la comiterea coruperii pasive, au încălcat principiul contradictorialității și egalității armelor, prevăzut de art.24 Cod de procedură penală, art.6 din Convenția, concluzie ce rezultă și din jurisprudența CEDO, inclusiv, cauzele Ramanauskas vs Lituania, Teixeira vs Portugalia, Constantin și Stoian vs România și altele.

În cauză s-a constatat că, pe parcursul urmăririi penale avocatul inculpaților I.Vizdoga a declarat despre faptul provocării infracțiunii, iar la terminarea urmăririi penale, a solicitat încetarea procesului penal în legătură cu provocarea infracțiunii, însă cererea a fost respinsă, iar declarațiile inculpaților au rămas neverificate și apoi necombătute pe parcursul judecării cauzei de partea acuzării, care nu a prezentat nici o

probă suplimentară ce ar infirma declarațiile acestora, că urmărirea penală s-a desfășurat cu încălcarea legislației în vigoare și că infracțiunea a fost provocată.

Astfel, rămîne constatat faptul că, în speța dată, organul de urmărire penală, facilitînd și încurajînd acțiunile lui V.Postica, a purces la investigarea cauzei nu într-o manieră pasivă de supraveghere și investigare a pretinsei activității criminale, dar în mod activ l-au spriginit pe V.Postica sub acoperire ca „participant la darea mitei”, determinîndu-l pe acesta și inculpați la comiterea pretinsei infracțiuni de corupere pasivă.

Pe parcursul judecării cauzei nu au fost prezentate alte date ce ar demonstra că, în lipsa implicării colaboratorilor CCCEC (CAN), ar fi fost comisă infracțiunea. Astfel că, determinarea de către organul de urmărire penală a lui V.Postica să dea bani colaboratorilor poliției rutiere în scopul constatării acțiunii flagrante de luare de mită, constituie o încălcare a interdicției prevăzute de art.94 alin.(1) pct.11) Cod de procedură penală și, respectiv, probele obținute cu participarea lui V.Postica nu pot fi admise și nu pot fi puse ca probe de vinovăție la baza unei sentințe de condamnare.

În sentința prima instanța a făcut referire la mai multe cazuri din practica CEDO, care sînt relevante situației din speță, în care Curtea Europeană a constatat că infracțiunile au fost comise la instigarea poliției și, respectiv, a avut loc încălcarea art.6 din Convenție, or, nu a fost stabilit nici un indiciu că infracțiunea ar fi fost săvîrșită fără intervenția polițiștilor. Totodată, instanța a mai relatat că, organul de urmărire penală era obligat să respecte procedura legală de obținere a probelor, fără a utiliza reguli de simulare a comportamentului infracțional, adică fără a pune în practică procedura de provocare a infracțiunii. Or, art.46 CEDO și art.4 din Constituție enunță în mod special că jurisprudența CEDO este obligatorie pentru executare, atît de către organul de urmărire penală, cît și de instanța de judecată.

De asemenea, în probarea învinuirii, organul de urmărire penală a prezentat două casete video „TDK mini DV” în care au fost înregistrate acțiunile de urmărire penală, care nu au putut fi reținute de instanță, deoarece contravin prevederilor art.136 alin.(5) Cod de procedură penală, fiind prezentate instanței de judecată pe parcursul examinării cauzei, fără ca partea apărării să ia cunoștință de acestea la urmărirea penală, fapt ce a pus la îndoială veridicitatea probei date.

La fel, s-a constatat că procesele-verbale de percheziție și examinare corporală a inculpaților, de percheziție a automobilului, raportul de expertiză chimică și criminalistică, de expertiză tehnică a purtătorului electronic de informație de model „Transced” compactflash cu capacitatea de 256 Mb și aparatului „Iscra-Video”, au fost reținute anume în baza probelor obținute din activitatea lui V.Postica ca instigator sub acoperire, în legătură cu ce nu pot fi puse în probarea învinuirii înaintate inculpaților, fiind inadmisibile.

Mai mult, reieșind din concluziile raportului de expertiză chimică și criminalistică, se constată faptul că, pe fragmentele de vată cu care s-au prelucrat mîinile lui V.Podoleanu și mîna stîngă a lui D.Vrabie urme de substanță fluorescentă lipsesc. Doar pe fragmentele de vată cu care s-a prelucrat mîna dreaptă a lui D.Vrabie sînt urme de substanță fluoriscentă, fapt prin care se confirmă declarațiile acestuia din urmă, că el vîzînd banii între scaune a considerat că au căzut de la V.Podoleanu care și-a lăsat sacoul în automobil, pe care i-a ridicat și i-a pus în portbagaj, și prin declarațiile lui V.Podoleanu, care a lămurit că revenind în automobil, a îmbrăcat sacoul și din portbagaj și-a luat documetele și banii pe care îi lăsase anterior acolo, printe care au fost depistați și banii lăsați de V.Postica.

Declarațiile lui V.Postica se reduc la faptul că a pus banii între scaunele automobilului și a plecat după care inculpații au fost reținuți. Astfel, dacă de admis că

aceste declarații au forță probantă, atunci aceeași capacitate de putere probantă au și depozitiile inculpaților V.Podoleanu și D.Vrabie, care au negat vinovăția, declarând că nu au pretins și nu au extorcat bani de la V.Postica. Faptul depistării banilor lăsați de V.Postica în automobil încă nu înseamnă ca dovedită vinovăția inculpaților în extorcarea și primirea acestora, deoarece nici o probă din dosar nu confirmă incontestabil faptul dat.

Colegiul atestă că prima instanță a cercetat probele prezentate de partea acuzării sub toate aspectele, multilateral și obiectiv, și, reținând dispozițiile art.93, 94 Cod de procedură penală, just le-a respins ca inadmisibile, pe motiv că au fost dobândite de un instigator sub acoperire și nu pot fi puse la baza sentinței de condamnare, iar concluziile privind nevinovăția lui V.Podoleanu și D.Vrabie nu trezesc îndoieli. Instanța corect a reținut faptul că inculpații au fost victime a unei provocări din partea colaboratorilor de poliție, deoarece activitatea organelor de poliție în cazul dat, a fost o instigare la săvârșirea infracțiunii de către inculpații.

Prin urmare, Colegiul penal conchide că prima instanță corect a achitat inculpații V.Podoleanu și D.Vrabie, deoarece lipsec probe ce ar confirma vinovăția acestora și că actele procedurale întocmite de organele de urmărire penală sînt afectate de nulitate în legătură cu provocarea infracțiunii.

Astfel, reieșind din circumstanțele constatate în cauză, Colegiul penal consideră că instanța de apel greșit a admis apelul procurorului, pronunțînd o nouă hotărîre de condamnare a lui V.Podoleanu și D.Vrabie.

Din conținutul deciziei atacate, rezultă că instanța de apel a preluat motivele apelului declarat de procuror și, neținînd seama de dispozițiile art.394 alin.(1) pct.2) Cod de procedură penală, nu a indicat motivele pentru care a respins probele prezentate în sprijinul apărării, și, prin neargumentarea dezacordului său cu aprecierea probelor de către prima instanță, necombaterea concluziilor trase de aceasta și nemotivarea concluziilor sale, a comis erori judiciare.

Colegiul atestă că, conform art.26 alin.(3) Cod de procedură penală, instanța nu trebuie să fie predispusă să accepte concluziile date de organul de urmărire penală în defavoarea inculpatului sau să înceapă o judecată de la ideea preconcepută că acesta a comis o infracțiune ce constituie obiectul învinuirii.

Astfel, potrivit părții descriptive a deciziei atacate, se constată că la motivarea soluției sale cu privire la vinovăția inculpaților, instanța de apel a acceptat pe deplin concluziile procurorului din apel, pe care le-a transcris în decizie, adoptînd soluția doar în baza probelor indicate de partea acuzării.

În așa mod, instanța de apel a reținut generic că situația de fapt și de drept expusă în rechizitoriu corespunde realității, fără a evalua și analiza probele care conduc la aflarea adevărului în cauză, în special fără a înlătura apărările pe marginea încălcării normelor de procedură penală admise în cadrul urmăririi penale la administrarea probelor și provocării lui V.Podoleanu și D.Vrabie din partea colaboratorilor de poliției.

Colegiul atestă că, Curtea Europeană în cauza Ramanauskas vs Lituania din 05.02.2008, a statuat, că stabilirea lipsei provocării revine acuzării, mai ales că pretențiile preveniturii nu sînt lipsite de orice verosimilitate, în lipsa unei atare probe contrare, autoritățile judiciare trebuie să examineze faptele cauzei și să ia măsurile necesare pentru descoperirea adevărului în scopul determinării dacă a existat sau nu o provocare, în caz afirmativ, ele trebuie să tragă concluzii în conformitate cu Convenția.

Conform art.435 alin.(1) pct.2) lit.a) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecînd recursul și stabilind prezența temeiului prevăzut de art.427 Cod de procedură penală, urmează să caseze hotărîrea instanței de apel, cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

Prin urmare, Colegiul penal conchide că erorile comise de instanța de apel urmează a fi corectate avînd în vedere că apelul neîntemeiat a fost admis, prin casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea sentinței primei instanțe în privința lui V.Podoleanu și D.Vrabie.

12. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit.a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Vizdoga Ion în numele inculpaților Podoleanu Valeriu și Vrabie Dumitru, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2013, cu menținerea sentinței Judecătoriei Nisporeni din 16 martie 2012, în cauza penală în privința lui Podoleanu Valeriu și Vrabie Dumitru.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 08 iulie 2014.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Nicolae Gordilă

Ion Guzun